

Pla nacional del llibre i la lectura

Sessió “Reconeixement, revaloració i prestigi”

1 | Introducció

Context

El Govern de la Generalitat, a través del Departament de Cultura i en coordinació amb el Departament d'Educació i amb la col·laboració de representants i experts dels dos àmbits, ha iniciat un projecte que té com a objectiu identificar **propostes que ajudin a incrementar els índexs de lectura i l'hàbit lector**, especialment en català.

En aquest sentit, s'han generat diferents grups de treball tenint en compte una selecció d'àmbits d'actuació a partir dels quals s'identificaran oportunitats i **propostes d'actuació que han de configurar el Pla nacional del llibre i la lectura**.

Objectiu del document

Aquest document pretén ser **una eina de reflexió i inspiració** per als assistents de cadascuna de les trobades per tal que el debat que es generi sigui el més enriquidor possible i **inclogui una mirada cap a la transformació digital, la perspectiva de gènere, la diversitat i la sostenibilitat**. Aquest document no pretén ser un estudi de mercat ni un marc global de tendències del sector.

Per aconseguir-ho, es compartiran **tendències i casos de referència tant d'àmbit nacional com internacional, impulsades tant des del sector públic com des de la iniciativa privada per a cadascuna de les temàtiques**.

Lista de temàtiques:

1. Dades, recerca i informació

2. Els creadors

3. Diversitat i accés a la lectura

4. Reconeixement, revaloració i prestigi

5. La mediació lectora

6. La indústria

7. La promoció del llibre i la lectura

8. Visibilitat del llibre i de la lectura als mitjans de comunicació i les xarxes

9. Els lectors i l'accés inicial a la lectura

10. Els espais de lectura

2 | Reconeixement, revaloració i prestigi dels creadors, de la literatura, dels llibres i la lectura

El prestigi social de la lectura, dels llibres, dels creadors i de la literatura també influeix en l'increment de l'hàbit lector.

Es tracta de debatre sobre els **elements que contribueixen a aquest prestigi i reconeixement** i alhora analitzar com es pot reforçar la idea que són també una **alternativa vàlida en altres activitats d'oci o formes de ficció** amb les quals conviuen avui.

Aquesta anàlisi ha de permetre reflexionar sobre **la visibilitat de la feina dels creadors i dels mediadors** en el conjunt de la societat i ha d'abordar altres qüestions, com ara **el respecte per la propietat intel·lectual, la remuneració de les activitats literàries o el rol social dels creadors i mediadors**.

3 | Context i referències: com s'està donant prestigi als llibre i a la lectura?

A continuació es mostren 4 temàtiques per al debat i la reflexió:

1. Referents i comunitats per convertir la lectura en una activitat amb aspiracions

Nous actors i noves eines per fer popular la lectura i la creació entre les generacions digitals.

2. La pirateria com a senyal de no reconeixement i poc respecte per la creació

Com potenciem el valor de la creació i el sector literari com a bé comú que cal protegir entre tots?

3. Internacionalització de la literatura

Afavorir el prestigi de la literatura catalana arreu del món.

4. Biblioteques digitals

Impulsar l'accés i l'ús dels continguts digitals públics.

3 | Context i referències

1. Referents i comunitats per convertir la lectura en una activitat amb aspiracions

Els llibres segueixen sent per a algunes persones un element de culte. Recordem que el primer fons de pantalla generat en plataformes de videotrucada en el context del teletreball era el d'una prestatgeria amb llibres. **No obstant això, no està demostrat que només amb la presència es pugui fomentar la lectura.** Per aconseguir-ho, a banda de donar visibilitat al llibre, calen altres accions.

Els referents poden tenir un paper clau a l'hora de traslladar el gust i l'hàbit de llegir a la societat: pares, professors, periodistes, polítics, actors, etc. Els darrers anys, però, ha aparegut una nova tipologia de referents per a les noves generacions, els *influencers* i generadors de contingut digital, els quals arriben a grans quantitats d'usuaris.

Tenint en compte el seu poder d'influència, com podríem valorar el prestigi de la lectura a través d'aquestes noves figures? Gràcies a internet i aquest tipus de comunitats s'ha obert la possibilitat de fomentar i cultivar la passió literària i arribar a un mercat més ampli.

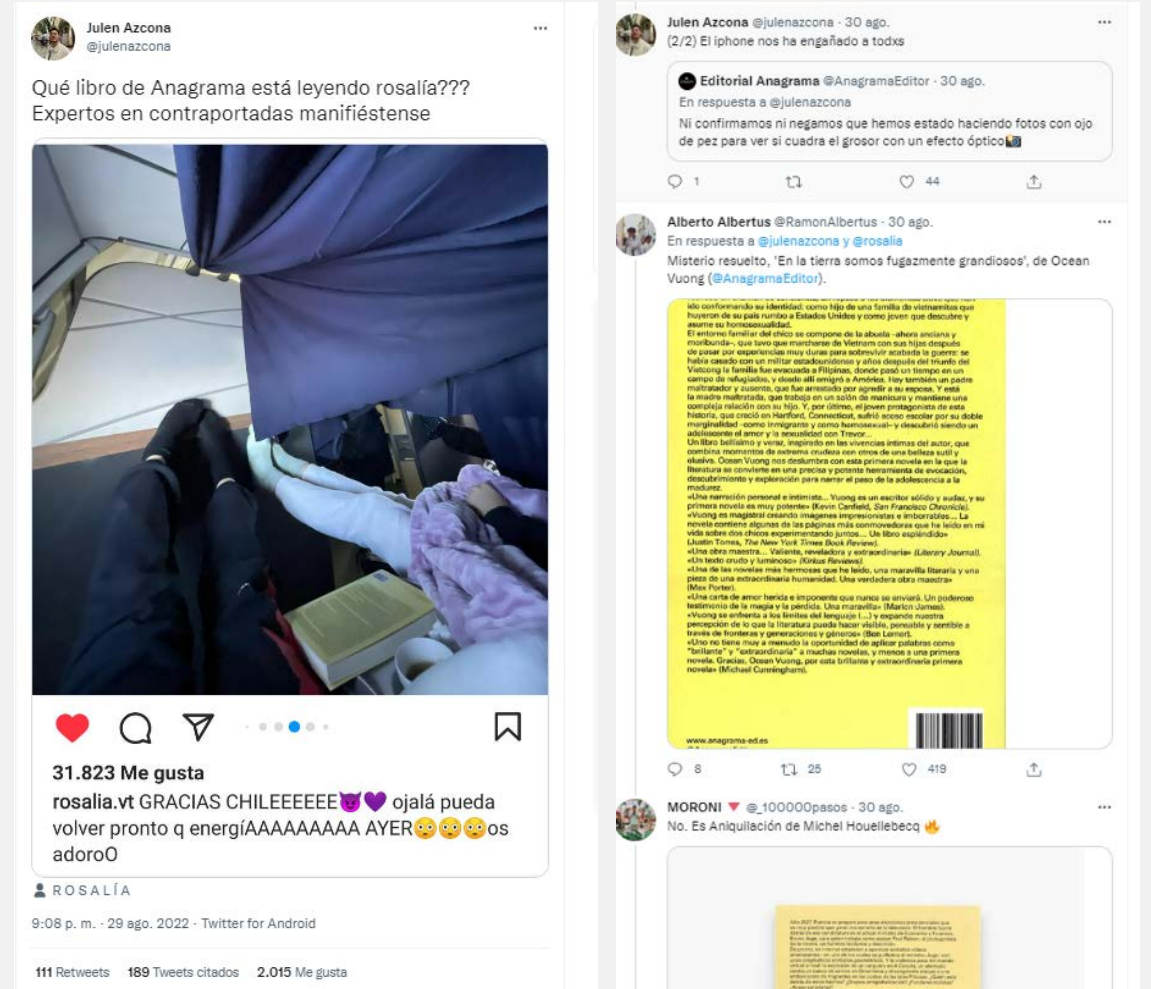
3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

Rosalía, interès pel que llegeix

El passat mes d'agost la cantant Rosalía va publicar una fotografia a les xarxes socials en què apareixia la contracoberta d'un llibre. Poc després, un usuari va escriure una piulada en què demanava ajuda per esbrinar de quin llibre es tractava.

Aquest fet va generar un gran interès i un fil de converses a Twitter amb 111 retuits i més de 2.000 m'agrada. Tot i que no es pot saber l'impacte que ha pogut tenir aquest fil en les vendes del llibre ni mesurar com aquesta publicació a Twitter ha incrementat el valor de la lectura i el prestigi del creador, sí que es pot observar que el llibre, en aquest cas, ha estat el centre de moltes interaccions socials.

Font: [Twitter](#)

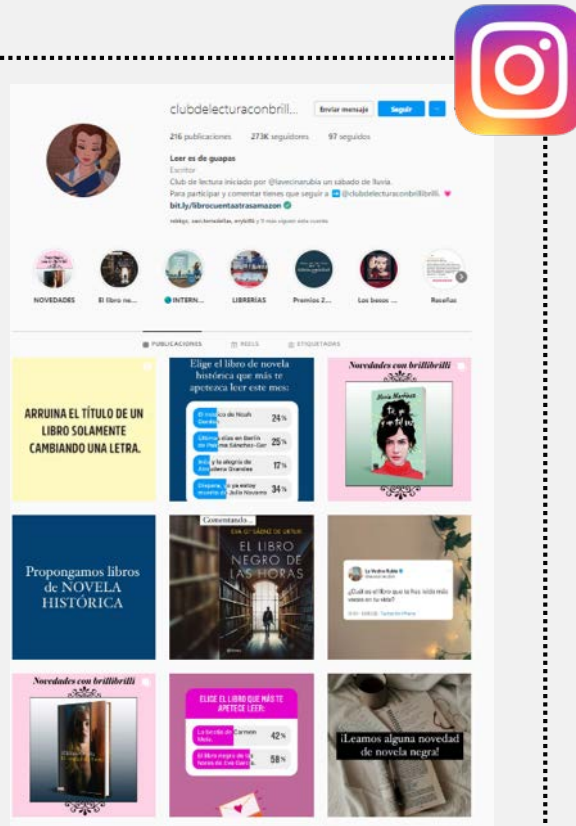

3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

Nous clubs de lectura, comunitats de lectura dinamitzades per influencers (I)

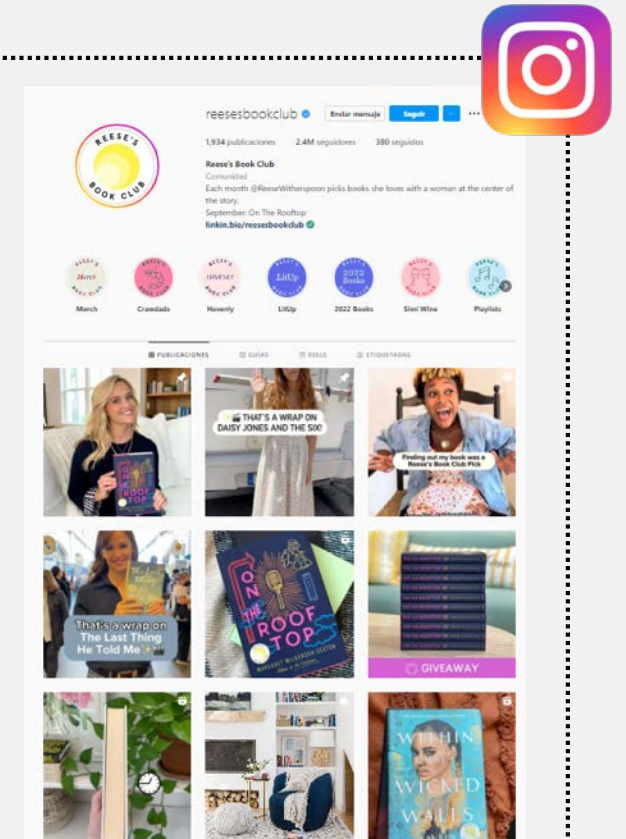
La Vecina Rubia, la *influencer* anònima amb 2,8 milions de seguidors, va crear un compte a Instagram anomenat [@clubdelecturaconbrillibrilli](https://www.instagram.com/clubdelecturaconbrillibrilli) per fomentar l'amor per la lectura entre els seus seguidors.

El perfil, amb **273.000 seguidors**, recull **recomanacions de lectures realitzades de forma col·laborativa**.

L'actriu i productora de Hollywood **Reese Witherspoon** selecciona cada mes un títol que tingui una dona com a eix central de la narrativa.

El llibre seleccionat és publicat al compte d'Instagram [@reesesbookclub](https://www.instagram.com/reesesbookclub), amb **2,4 milions de seguidors**, i on es poden veure els comentaris sobre la història del mes, així com una **breu entrevista als escriptors**.

3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

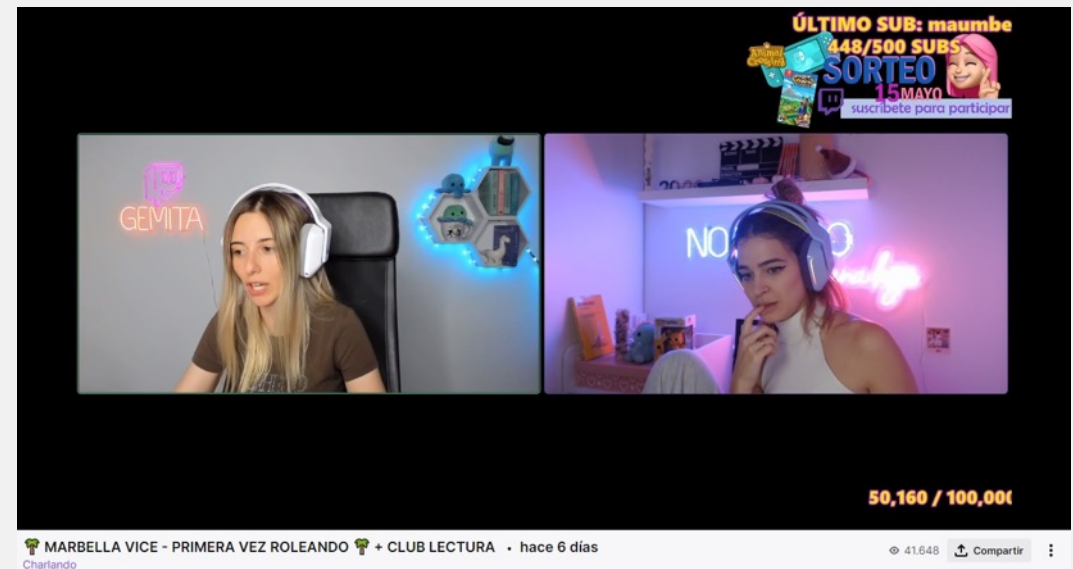
Nous clubs de lectura, comunitats de lectura dinamitzades per influencers (II)

L'ús de Twitch per dinamitzar sessions del club de lectura d'influencers

Les *influencers* **Laura Escanes** i **Gema Gallardo** han decidit fundar un club de lectura a Twitch en què cada diumenge comenten amb els seus seguidors obres literàries escollides per votació entre la comunitat. **S'estima que l'audiència pot arribar a 1.130.000 persones.**

La dinàmica és simple: en aquestes reunions setmanals només **quatre dels seus milers de seguidors tenen l'oportunitat de participar-hi en directe** i acompanyar les reconegudes creadores de contingut a través de l'aplicació Discord. Per fer-ho, els seguidors s'hauran de subscriure al contingut de totes dues i fer una petita aportació econòmica. També es convidaran els autors dels llibres quan publiquin novetat.

A més, entre els assistents que realitzen donacions també **se sortegen deu exemplars del llibre que es comenta signats pel seu autor.** D'altra banda, la resta dels usuaris poden continuar gaudint de la visualització de les sessions de manera completament gratuïta.

Font: [Periodismo UII](#)

3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

WhatsApp com a plataforma per dinamitzar el club de lectura de les biblioteques públiques

Una biblioteca de Guadalajara va optar per l'aplicació de missatgeria WhatsApp per **dinamitzar els seus 3 clubs de lectura durant la pandèmia** i l'activitat continua operativa ara gràcies a la bona acollida.

El fet que es realitzi a través de **WhatsApp redueix les barreres d'accés**, ja que es tracta d'una aplicació que pràcticament té tothom.

Per poder seguir aquests clubs de lectura cal comptar amb un dispositiu digital (telèfon mòbil, tauleta o lector electrònic) des del qual es poden llegir els llibres digitals proporcionats. **La biblioteca proporciona als participants els títols seleccionats a través de la plataforma eBiblio.**

Font: eldiario.es

3 | Context i referències

2. La pirateria com a senyal de no reconeixement i respecte per la creació

Si bé és cert que el consum de llibres digitals ha anat augmentant els darrers anys, també ho ha fet el nombre de descàrregues il·legals, fins i tot per sobre d'altres formats que anteriorment tenien més descàrregues (vídeos o música). L'últim informe de l'**Observatori de la pirateria i els hàbits de consum de continguts digitals de 2020** assenyala que **la indústria del llibre és la més afectada durant el 2020**, amb un percentatge d'**individus que fan accessos il·lícits del 33%**.

En molts casos, **els ciutadans no són coneixedors de l'impacte i conseqüències que genera aquesta pràctica**. Per això, és clau **combatre-la des de les aules formant els alumnes i els professors**, conscienciant sobre la importància dels drets d'autor i oferint eines que promoguin l'accés als llibres, sobretot en aquells de lectura obligatòria. La societat ha de saber que la pirateria posa en perill la sostenibilitat de les comunitats creatives.

3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

Nothing beats the real thing, recursos per conscienciar sobre la propietat intel·lectual

Nothing beats the real thing és una plataforma per a la comunitat educativa que ofereix als professors recursos gratuïts relacionats amb el currículum sobre la realització de cinema, els drets d'autor, la propietat intel·lectual, la integritat acadèmica, bones pràctiques de ciutadania digital, ciberseguretat i pirateria digital.

Tot i que es tracta d'un cas orientat al sector audiovisual d'Austràlia, és reproduïble al món literari.

Font: [Nothing beats the real thing](#)

CLARIFYING COPYRIGHT – FOR TEACHERS

A guide for teachers

With digital disruption changing the way we all access and disseminate information, recent changes to the legal framework for copyright with more to come, and the importance of academic integrity in the spotlight, teachers need to be tech-savvy and informed on the subject of copyright.

Clarifying Copyright is a resource designed to:

- assist teachers to both understand copyright and piracy and teach their students about it
- promote academic integrity and good digital citizenship in the classroom and beyond
- minimise unauthorised streaming and downloading which uses valuable school bandwidth.

[Download the Clarifying Copyright Resource](#)

[Click to watch the animation](#)

3 | Context i referències: bones practiques per millorar el reconeixement de la lectura

Behind the Book, *convertir els nens en autors per valorar la professió d'escriptor (I)*

Molts estudiants se senten molt còmodes fent els seus propis vídeos, participant en reptes de TikTok i afegint-hi una banda sonora. Per tant, ja estan familiaritzats amb els drets d'autor. Saben que YouTube o altres plataformes tenen restriccions per a la publicació de vídeos que inclouen música comercial.

Posar els estudiants en la pell d'un creador els fa veure amb més claredat els danys de la pirateria.

Behind the Book és una organització d'alfabetització que dona servei a estudiants de fins a 12 anys a les escoles de Nova York. El seu programa té com a objectiu formar les noves generacions de lectors i escriptors. Les sessions es realitzen **dins de l'horari lectiu** de les escoles i consten **de 6-9 tallers de 60-90 minuts**, en què els **estudiants escriuen el seu propi llibre**.

El llibre de cada estudiant s'acaba imprimint professionalment i publicant al web.

Font: [Behind the Book](#)

3 | Context i referències: bones practiques per millorar el reconeixement de la lectura

Behind the Book, *convertir els nens en autors per valorar la professió d'escriptor (II)*

- **Taller d'iniciació:** els professors entreguen un llibre a cada alumne i la primera tasca que han de fer és escriure una carta a l'autor del llibre. D'aquesta manera es pot identificar l'habilitat en l'escriptura de l'alumne i fer un primer acostament a un escriptor.
- **Taller amb l'autor:** en aquest taller l'autor es reuneix amb els estudiants per parlar sobre el llibre i el procés d'escriptura, així com respondre a preguntes. Una de les sessions inclou un exercici d'escriptura dirigit per l'autor per guiar els estudiants en el seu treball final.
- **Taller d'escriptura:** en aquesta sessió s'ajuda els estudiants a editar i millorar els seus primers esborranys.
- **Taller d'il·lustració:** les il·lustracions del llibre també les realitza el mateix estudiant.

Font: [Behind the Book](#)

3 | Context i referències: bones practiques per millorar el reconeixement de la lectura

Encuentro con autores dins el Pla de Lectura Nacional de l'Argentina

Emmarcat en el conjunt d'accions en l'àmbit escolar del Pla Nacional de Lectura de l'Argentina, destaquem la trobada amb autors. Aquesta iniciativa consisteix a **organitzar trobades entre escriptors, il·lustradors, artistes i intel·lectuals amb comunitats educatives de tot el país.**

Aquestes trobades poden ser de forma presencial o virtual i es genera un **diàleg entre els creadors, els estudiants i els docents en què llegeixen junts i aprofundeixen en l'obra i el seu procés de creació.**

Font: [Pla de Lectura Argentina](#)

3 | Context i referències

3. Internacionalització

La internacionalització, a través de la **traducció i promoció de les obres**, és clau per **augmentar el prestigi i valor de la nostra literatura**. Per aconseguir-ho és rellevant **disposar de traductors especialitzats** en la traducció literària, establir una **xarxa de relacions amb els diferents agents del sector d'altres països** i ser presents a les diferents **fires internacionals**, entre altres activitats.

Segons l'Institut Ramon Llull, actualment **es tradueixen unes 100 obres de literatura catalana cada any** i els autors en català més traduïts són, en aquest ordre, Albert Sánchez Piñol, Mercè Rodoreda, Salvador Espriu, Emili Rosales, Jaume Cabré i Ramon Llull.

Per gèneres, la narrativa és amb diferència el gènere més traduït. **El 58% de les traduccions corresponen a narrativa; el 15%, a poesia; el 10%, a no-ficció, i el 5%, a literatura juvenil**. De totes les traduccions que es fan, prop d'un **20% són clàssics**.

Font: [Institut Ramon Llull](https://www.institutramonllull.cat/)

3 | Context i referències: bones practiques per millorar el reconeixement de la lectura

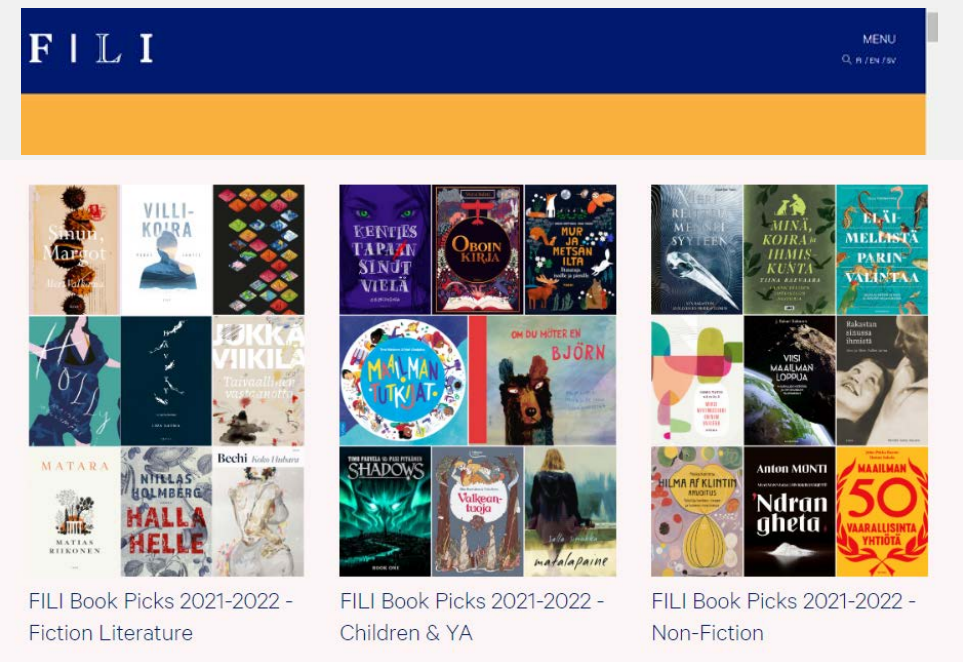
Finnish Literature Exchange, *organisme per a la promoció internacional d'obres finlandeses*

La Finnish Literature Exchange (FILI) va ser fundada l'any 1977 pel Ministeri d'Educació finlandès com a departament de la Finnish Literature Society. Aquest organisme té com a objectiu donar suport i promoure la publicació de literatura finlandesa traduïda a tot el món. La majoria d'activitats s'assemblen a les que realitza des d'aquí l'Institut Ramon Llull.

Entre les seves activitats destaquem:

- Concessió d'ajuts per a traduccions (aproximadament 700.000 € per a més de 400 projectes diferents)
- Convidar editorials d'arreu del món a Finlàndia per assistir als esdeveniments de la Setmana dels Editors
- Participació en les principals fires internacionals del llibre (Frankfurt, Londres, Bolonya, Göteborg)
- Organització de formació per a traductors de literatura finlandesa (Residència de traductors, mentories, etc.)
- Manteniment d'una base de dades de literatura finlandesa traduïda
- Recollida de dades sobre acords de drets a l'estranger

Font: [Finnish Literature Exchange](https://www.fili.fi/)

3 | Context i referències: bones practiques per millorar el reconeixement de la lectura

Ajudes europees *per donar suport a la traducció d'obres literàries europees*

La Unió Europea, a través del programa Creative Europe, dona suport a iniciatives de traducció i promoció d'obres literàries europees.

L'objectiu és **ampliar la circulació transnacional i la diversitat** de les obres literàries europees **fomentant la traducció i la promoció de llibres en llengües menys utilitzades**. Aquestes últimes inclouen totes les llengües reconegudes oficialment als estats membres de la UE, excepte el castellà, l'anglès, l'alemany, el francès i l'italià, atès que són les llengües més parlades.

El programa **ofereix finançament als editors per donar suport a la traducció, la promoció i la distribució** d'un paquet d'obres de ficció des i cap a les llengües elegibles. El paquet ha d'incloure almenys 5 obres de ficció elegibles.

Font: [European Commission](#)

3 | Context i referències

4. Biblioteques digitals

S'han identificat casos en què les escoles faciliten als alumnes continguts digitals en PDF de còpies no legals, sobretot quan el professorat recomana un llibre a classe i no hi ha prou exemplars a la biblioteca del centre. De vegades, el fet que tots els alumnes tinguin un exemplar també depèn la capacitat econòmica de la família. En aquest sentit, és rellevant **activar procediments que respectin la feina dels autors i oferir recursos a les famílies per accedir a aquestes lectures.**

Malgrat els elevats índexs de connectivitat i alfabetització digital entre els joves, el nombre de centres que ofereixen el servei de biblioteca digital als estudiants és baix. Les estadístiques que té el Ministeri d'Educació assenyalen que **només un 12,8% dels centres educatius escolars ofereixen préstec digital de llibres** o altres documents electrònics als seus alumnes.

Tenint en compte l'increment del consum del llibre digital i la pirateria, cal **promoure i donar més visibilitat als recursos d'accés públic, com és el cas del servei de biblioteques digitals, que disposen d'un catàleg de continguts que ha passat per un procés d'edició.**

3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

Overdrive, un model de llibreria pública avançat

El distribuïdor de continguts digitals més gran del món

OverDrive és el distribuïdor de continguts digitals per a biblioteques, escoles i universitats amb més presència arreu del món.

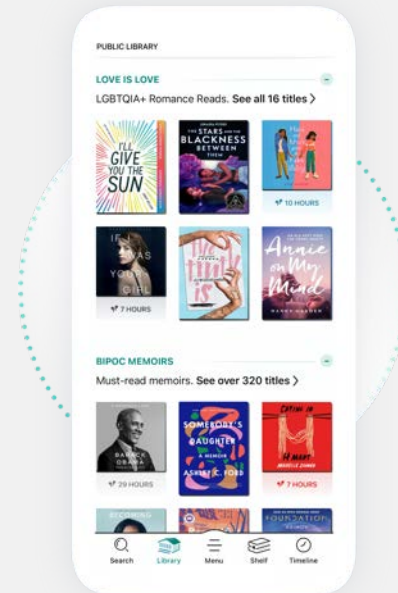
Actualment, ofereix el catàleg de continguts digitals més gran del mercat i està present en més **de 81.000 biblioteques i escoles de 106 països**. A l'Estat espanyol, 12 escoles fan servir alguna de les seves plataformes digitals.

A més, a diferència de plataformes d'altres distribuïdors, com Odilo (empresa que va guanyar l'últim concurs públic de distribució de continguts digitals a l'Estat espanyol), no cal disposar d'una app per poder llegir, el catàleg d'Overdrive es pot exportar a diferents dispositius com, per exemple, Kindle.

Font: [Overdrive](#)

1 LIBBY

Solució de biblioteca digital per a tots els públics

2 SORA

Solució de biblioteca digital orientada a escoles i públic infantil

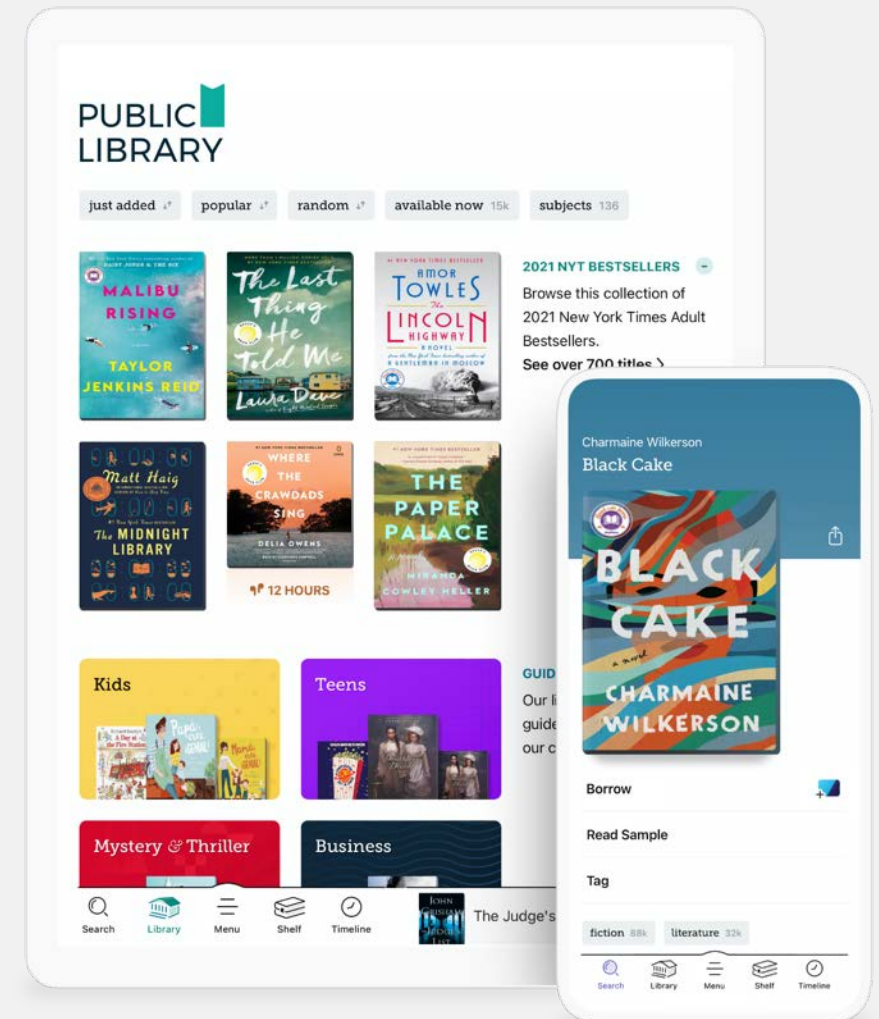
3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

Libby, biblioteca digital per a tots els públics

El catàleg de llibres és consensuat amb el client i, per tant, l'edició de continguts en dependrà (administració pública, en cas de ser una plataforma d'ús públic). Libby destaca pel fet que té una interfície usable i una experiència de lectura molt atractiva:

- **Accés:** la plataforma és gratuïta, només cal tenir el carnet de la biblioteca.
- **Personalització:** es poden ajustar la mida de la lletra, la disposició del llibre i la il·luminació. També s'hi poden afegir adreces d'interès, crear notes i destacats i cercar el significat de paraules.
- **Multidispositiu:** els préstecs, les notes, les adreces d'interès i el progrés de lectura se sincronitzen als diferents dispositius que tingui el lector.
- **No cal connectivitat:** es poden descarregar els llibres electrònics i audiollibres per llegir-los fora de línia.
- **Audiollibres:** es poden escoltar els audiollibres al cotxe mitjançant Apple CarPlay, Android Auto o una connexió Bluetooth.
- **Compatibilitat amb Kindle:** Libby pot enviar els llibres de la biblioteca en format Kindle (actualment, aquesta funció només existeix en biblioteques dels EUA).

Font: [Overdrive Libby](#)

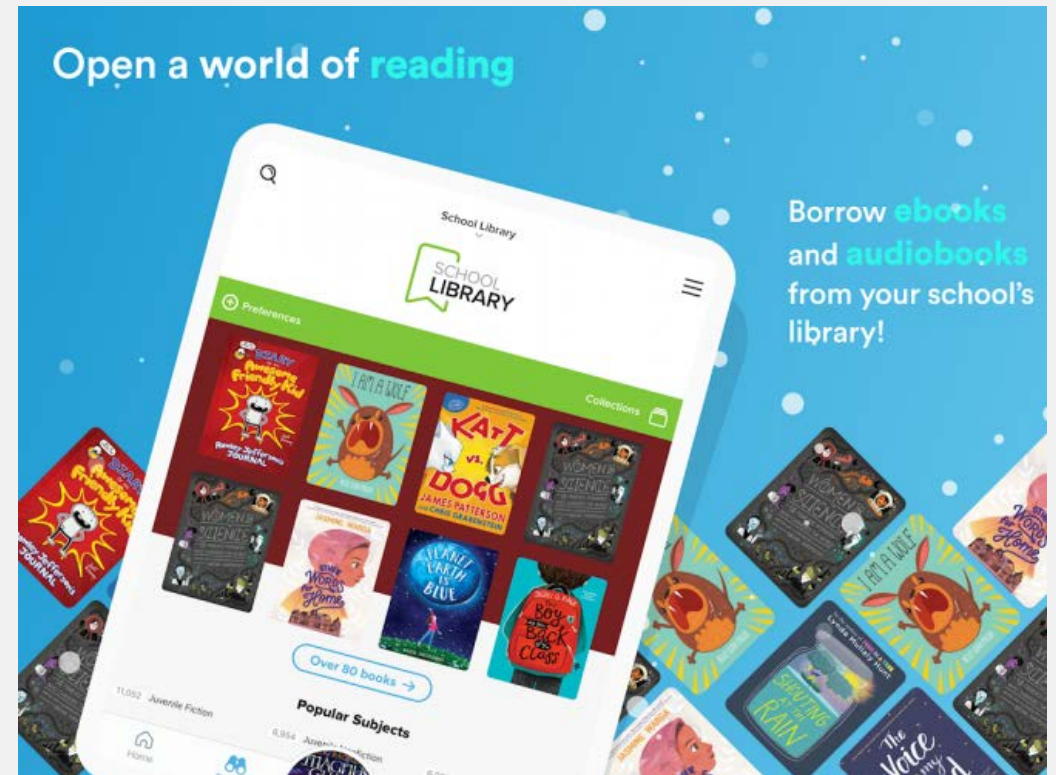
3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

Sora, aplicació de lectura per a estudiants

Sora és l'adaptació de la solució Libby orientada a escoles i estudiants. L'experiència de lectura és molt similar a la de Libby, però a continuació destaquem algunes funcionalitats específiques:

- **Catàleg adaptat:** oferta de llibres catalogada en funció de l'edat dels estudiants i les temàtiques del llibre. Els estudiants poden veure els llibres més llegits tenint en compte informació sobre els costums de lectura dels companys de manera agregada i accedir al servei de préstec digital.
- **Interacció professor-alumne:** els professors poden assignar lectures als estudiants i els alumnes automàticament reben el préstec del llibre al seu perfil d'usuari.
- **Gamificació:** per la lectura de cada llibre l'estudiant aconsegueix una insígnia.
- **Estadístiques de lectura:** el professor i l'alumne poden veure dades d'interès, com els llibres llegits, temps de lectura i altres indicadors.

Font: [Sora Overdrive](#)

3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

MadREAD, biblioteca digital en escoles de Madrid

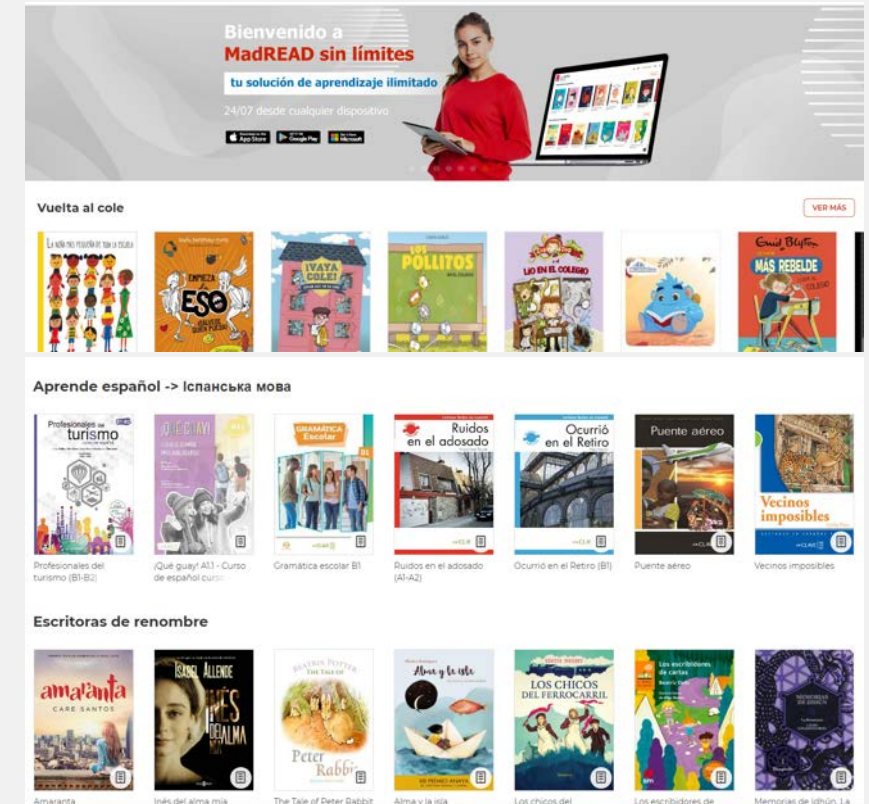
El 2020 la Comunitat de Madrid va posar a disposició dels seus alumnes **més de 20.000 llibres i continguts digitals (llibres, audiollibres, pòdcasts, vídeos, pel·lícules)** a través de MadREAD.

640.000 alumnes des de **4t de primària fins a 2n de batxillerat** i els docents de la comunitat es van beneficiar d'aquesta iniciativa del Govern regional per fomentar l'hàbit lector i l'aprenentatge interactiu, potenciar la igualtat d'accés a l'educació a distància i dotar els alumnes de nous recursos digitals.

Font: [MadREAD](#)

Els continguts de MadREAD estan disponibles en **diversos idiomes** i es presenten estructurats per etapes i nivells educatius per facilitar l'accés dels alumnes a les obres més adequades i interessants per a la seva edat.

A més, gràcies a la tecnologia de la plataforma, **els estudiants poden obtenir informes de seguiment sobre la seva millora en la lectura, escriptura i aprenentatge, i interactuar amb els professors i altres estudiants.** Els materials també són accessibles a través d'una app que es pot descarregar i instal·lar en tauletes i mòbils.

3 | Context i referències: bones pràctiques per millorar el reconeixement de la lectura

MadREAD, biblioteca digital en escoles de Madrid

Edició de continguts

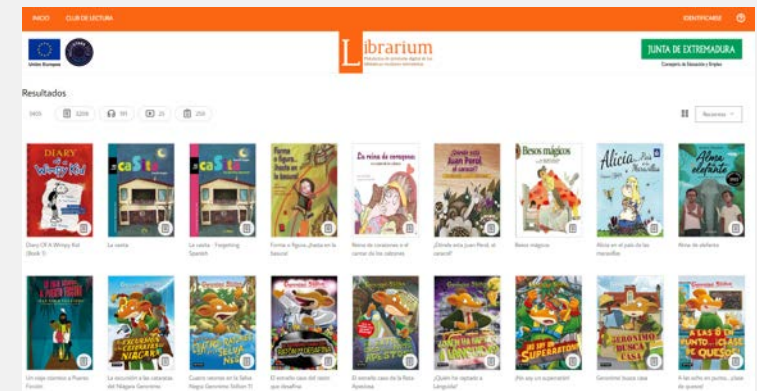
Els docents poden crear els seus propis plans de lectura i adaptar-los a les assignatures fent d'editors de continguts per als seus estudiants. També tenen la possibilitat d'enriquir les lliçons amb elements multimèdia, recomanacions, ampliacions o aclariments de contingut, i fins i tot la creació d'activitats específiques per als estudiants.

A més, la tecnologia permet adaptar les experiències d'aprenentatge a les diferents necessitats especials dels alumnes, com la dislèxia i dificultats visuals, entre d'altres.

Altres biblioteques digitals escolars a l'Estat espanyol

Altres plataformes de biblioteca escolar digital en què cada administració realitza l'edició de continguts són:

- [Eleo](#), Ministeri d'Educació i Formació Professional
- [Leemos CLM](#), Castella-la Manxa
- [LeoCyL](#), Castella i Lleó
- [Librarium](#), Extremadura
- [Eduteca](#), Illes Balears
- [Odisea](#), Navarra

Pla nacional del llibre i la lectura

Gràcies!